

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/14650,Tymczasowy-Komitet-Koordynacyjny-NSZZ-Solidarnosc-Region-Wielkopolska-Poludniowa.html>
2022-01-25, 05:34

Tymczasowy Komitet Koordynacyjny NSZZ „Solidarność” Region Wielkopolska Południowa w Kaliszu.

Tymczasowy Komitet Koordynacyjny NSZZ „Solidarność” Region Wielkopolska Południowa w Kaliszu. Działał w Kaliszu w okresie 1982-1984. Pozostający na wolności działacze „S” spotkali się już wieczorem 13 XII 1981 w mieszkaniu Janiny Aleksandrak przy ulicy Górnośląskiej, ale wówczas rozważano tylko możliwości przeprowadzenia strajku, w poniedziałek 14 XII 1981. Udział w spotkaniu wzięli: Marek Aleksandrak, Arkadiusz Fabianowski, Maria Jaśkiewicz, Małgorzata Węgrzyn, Andrzej Węgrzyn, Jarosław Wilner, Sławomir Wichliński, Władysław Urbaś, Józef Szala oraz Andrzej Wojkowski, który został liderem tej grupy. Początkowo TKK używał nazwy Podziemny Komitet NSZZ „Solidarność”, później Tymczasowy Komitet Organizacyjny NSZZ „Solidarność”, a od 2 IV 1982 Tymczasowy Komitet Koordynacyjny NSZZ „Solidarność” Region Wielkopolska Południowa. Komitet uformował się na początku I 1982. W jego skład wchodził m.in. Bogdan Lisowski, Maria Jaśkiewicz, Sławomir Wichliński, Jarosław Wilner (wkrótce się wycofał) oraz Marek Wiśniewski z POMu i lekarz Andrzej Węgrzyn, który odpowiadał za kontakty z Antonim Pietkiewiczem i w którego gabinecie lekarskim, w przychodni na Rogatce znajdował się punkt kontaktowy. Początkowo na czele TKK stał Andrzej Wojkowski, przewodniczący „Solidarności” w Kaliskiej Fabryce Części do Maszyn Włókienniczych i Odlewni Metali Kalimet. Ukrywający się Bogusław Śliwa także działał w Komitecie, ale ze względu na wymogi bezpieczeństwa nie mógł bezpośrednio uczestniczyć w jego pracach. Po aresztowaniu A. Wojkowskiego i B. Śliwy (w II 1982) pracami

Komitetu kierował Bogdan Lisowski, przewodniczący KZ w Kombinacie Budowlanym w Kaliszu. Wiosną nawiązał on współpracę z Regionalnym KS „S” Dolny Śląsk, m.in. z Józefem Piniorem. Efektem tej współpracy było m.in. wydawanie

kaliskiej mutacji wrocławskiego pisma „Z Dnia na Dzień”. Od X 1982 na czele TKK stanął Antoni Pietkiewicz, który do połowy 1984 ukrywał się głównie w Warszawie (z Kaliszem utrzymywał kontakty poprzez łączników: Bogusława Śliwę, Elżbietę Kubasik, Marię Kowalewską, Jacka Malca, Mikołaja Malca, Marka Aleksandraka, Janusza Pietkiewicza i Mirosławę Czajkę). Organem TKK było pismo pt. „Społeczeństwo do Przemyslenia”, później „Biuletyn Informacyjny TKK” oraz „Magazyn Polski Walczącej”. Działalność TKK ograniczała się do Kalisza i jego okolic. Bardzo szybko działacze podziemnej „S” nawiązali współpracę z Komitetem Pomocy Osobom Pozbawionym Wolności i ich Rodzinom, prowadzonym przez o. Stefana Dzierżka w klasztorze oo. jezuitów (współpr. m.in. Andrzej Gołębiowski, Mieczysław Chlasta, Jan Marciniak, Józef Wróbel, Anna Binder, Mirosława Mencil). Po 13 XII 1981 drukowano (m.in. w tajnej drukarni Edwarda Grzebińskiego) i kolportowano wydawnictwa podziemne (m.in. Jacek Malec, Lucyna Prylińska, Marek Aleksandrak, Janusz Pietkiewicz, Elżbieta Kubasik). Jedną z pierwszych akcji zorganizowanych przez TKK był przeprowadzony 13 V 1982 przestój w pracy w kilkunastu zakładach na terenie Regionu. Szczególnie aktywne były zakłady w Ostrowie Wilkp., Kępnie, Pleszewie i Kaliszu. Za udział w strajku ukarano dyscyplinarnie ponad 200 osób. W 2. rocznicę powstania „S”, 31 VIII 1982, w ramach protestu przeciw stanowi wojennemu, ok. 500 pracowników z Wytwórni Sprzętu Komunikacyjnego PZL-Kalisz nie wsiadło do zakładowych autobusów, lecz sformowało pochód. Przeszli oni ze swojego zakładu pracy dwukilometrową trasą pod teatr. Jednym z inicjatorów akcji był Mieczysław Chlasta. Z inicjatywy TKK (głównie A. Pietkiewicza) od 13 X 1982 o. Stefan Dzierżek zaczął 13 każdego miesiąca odprawiać Msze za Ojczyznę w kościele oo. jezuitów. Od 13 XII 1982 zaczęto układać w Kaliszu krzyże kwietne (m.in. Leonard Duszeńko), początkowo pod tablicą księży zamordowanych w Dachau przy kościele św. Józefa, a

po pacyfikacji akcji przez ZOMO (13 III 1983) w ogródcu kościoła i klasztoru oo. jezuitów. Do dużych akcji zorganizowanych przez TKK doszło w pierwszym kwartale 1983. Po Mszy za Ojczyznę w kościele oo. jezuitów nastąpił demonstracyjny przemarsz pod kościół św. Józefa, gdzie układano krzyż kwietny, zapalano znicze, śpiewano pieśni patriotyczne i religijne oraz czytano odezwę potępiającą stan wojenny; szczególnie dotkliwe represje miały miejsce 13 II i 18 I 1982 - 5 XI 1984/13 III 1983. Wspólnie z KIK i Duszpasterstwem Rolników Indywidualnych Okręgu Kalisko-Sieradzkiego w klasztorze oo. jezuitów TKK zorganizował wiele wydarzeń. 25 IV 1983 odbyło się spotkanie z prof. Leszkiem Nowakiem pt. "Marksizm jako fałszywa świadomość socjalizmu", w spotkaniu uczestniczyło ok. 170 osób. Najbardziej spektakularną akcją zorganizowaną przez podziemie kaliskie był solidarnościowy pochód pierwszomajowy ulicami Kalisza zorganizowany 1 V 1983 przez Bogusława Śliwę, Tadeusza Wolfa i Andrzeja Wojkowskiego. W pochodzie uczestniczyło ponad 400 osób, a w wyniku akcji przeprowadzonej przez MO i SB aresztowano 30 osób. Jedną z ostatnich dużych akcji TKK było zorganizowanie (wspólnie z KIK i „S” RI) w klasztorze oo. jezuitów wystawy pt. "Wojna polsko-bolszewicka 1919-1920". Otwarcia wystawy dokonali o. Stefan Dzierżek i Antoni Pietkiewicz. W uroczystości uczestniczył także Janusz Onyszkiewicz. Tymczasowy Komitet Koordynacyjny NSZZ „Solidarność” Region Wielkopolska Południowa prowadził swoją działalność do wyjazdu liderów „S” z Kalisza. 31 XII 1983 na emigrację do Szwecji udał się B. Śliwa, a 6 VIII 1984 A. Wojkowski, który wyjechał do Australii. Natomiast IX 1984 opuścił Kalisz i przeniósł się do Warszawy A. Pietkiewicz, co było równoznaczne z zakończeniem działalności TKK NSZZ „Solidarność” Wielkopolska Południowa.

Wobec osób skupionych wokół TKK SB prowadziła SOR krypt. Grupa (18 I 1982 - 5 XI 1984); od 21 I 1982 Wydział V KW MO w Kaliszu prowadził SOR krypt. Światło w sprawie druku m.in. pisma „Społeczeństwu do Przemyślenia”; od 12 III 1982 KW MO w Kaliszu prowadziła przeciw TKK SOR krypt. Układ.

Grażyna Schlender

[Region Wielkopolska Południowa, Kalisz](#)

[Poprzedni](#)
[Następny](#)

[Zgłoś błąd lub potrzebę uzupełnienia](#)